

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Taberska (spr.)

SSO Małgorzata Winkler- Galicka

SSO Dariusz Śliwiński

Protokolant st. prot. sąd. Barbara Janiszewska-Górka

Przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań – Stare Miasto w Poznaniu Marii Włodarczak

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2018r.

sprawy **A. L.**

oskarżonej o przestępstwa z art.270 § 1 kk

z powodu apelacji wniesionych przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego i prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu

z dnia 22 stycznia 2018r. sygn. akt III K 75 /16

1. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok.
2. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. Ł. M. kwotę 516, 60 zł brutto, z tytułu zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.
3. Zasądza od oskarżyciela posiłkowego na rzecz Skarbu Państwa zwrot połowy wydatków postępowania odwoławczego i wymierza mu opłatę za II instancję w kwocie 100 złotych, a w pozostałym zakresie kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Dariusz Śliwiński Ewa Taberska Małgorzata Winkler - Galicka

UZASADNIENIE

A. L. została oskarżona o to, że:

I. w dniu 12 lipca 2010 r. w P., na „Umowie usług bankowości elektronicznej” zawartej z Bankiem (...) S.A. oraz na dwóch egzemplarzach „Załącznika nr 1” do tej umowy, podrobiła podpis S. L. przez nakreślenie w rubryce klient podpisu o treści „L. S.”.

tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.;

II. w dniu 19 maja 2011 r. w P. na „Umowie rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowego”, zawartej z Bankiem (...) S.A. oraz na „Aneksie do umowy konta oszczędnościowego”, stanowiącym załącznik do tej umowy, podrobiła podpis S. L. przez nakreślenie w rubryce „podpis posiadacza rachunku” podpisu o treści „L. S.”

tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 22 stycznia 2018 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu (sygn. akt III K 75/16):

- **uznając, że oskarżona A. L. dopuściła się zarzucanego jej czynu w sposób opisany w pkt. I, to jest występku z art. 270 § 1 k.k., na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. oraz art. 67 § 1 k.k. warunkowo umorzył wobec niej postępowanie karne na okres 1 roku tytułem próby,**
- **uznając, że oskarżona A. L. dopuściła się zarzucanego jej czynu w sposób opisany w pkt. II, to jest występku z art. 270 § 1 k.k., na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. oraz art. 67 § 1 k.k. warunkowo umorzył wobec niej postępowanie karne na okres 1 roku tytułem próby,**
- **na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek dowodów rzeczowych, jako przedmiotów służących do popełnienia przestępstwa w postaci:**

a) umowy usług bankowości elektronicznej z dnia 12 lipca 2010 r. zawartej z Bankiem (...). S.A. oraz dwa egzemplarze załącznika nr I,

b) umowy rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego, innych rachunków bankowych oraz karty debetowej z dnia 19 maja 2011 r. zawartej z Bankiem (...) S.A,

c) aneksu do umowy konta oszczędnościowego z dnia 19 maja 2011 r.,

zarządzając pozostawienie w aktach.

- na podstawie § 17 ust. 2 pkt 4 i § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. Ł. M. kwotę 504 zł + 23% VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu,
- na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych, zwolnił oskarżoną od kosztów sądowych i nie wymierzył jej opłaty (k. 570 – 571, 629).

Powyższy wyrok został zaskarżony przez prokuratora i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.

Prokurator zaskarżył wyrok z całości zarzucając rozstrzygnięciu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, który miał wpływ na jego treść, polegający na nieuzasadnionym przyjęciu, iż wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, a dotychczasowy sposób życia oskarżonej uzasadnia przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegała porządku prawnego.

Prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w Poznaniu do ponownego rozpoznania (k. 632 – 633).

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zaskarżył wyrok w całości zarzucając rozstrzygnięciu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść polegający na uznaniu, iż wina i stopień społecznej szkodliwości czynu przypisanego A. L. nie są znaczne, co poskutkowało warunkowym umorzeniem postępowania karnego wobec oskarżonej, podczas gdy prawidłowa analiza całokształtu zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego wskazuje, iż zachowanie oskarżonej powinno być uznane za społecznie szkodliwe i zawinione w stopniu znacznym, co w konsekwencji wyklucza warunkowe umorzenie postępowania karnego. Na wypadek nie przychylenia się do powyższego zarzutu, pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zarzucił rozstrzygnięciu rażąca niewspółmierność orzeczenia wskutek niedostatecznego uwzględnienia stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz celów zapobiegawczych i wychowawczych, w szczególności braku dostatecznego uwzględnienia przy wymiarze kary okoliczności obciążających, a w konsekwencji uznanie, iż względem oskarżonej A. L. zachodzą okoliczności do

zastosowania warunkowego umorzenia postępowania, które to okoliczności, we wzajemnym ze sobą powiązaniu, uzasadniają wymierzenie kary surowszej niż orzeczenie Sądu I instancji.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji (k. 648 - 651).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacje oskarżyciela publicznego oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego okazały się niezasadne i nie zasługiwały na uwzględnienie.

Na wstępne stwierdzić należy, iż skarżący nie kwestionowali faktu popełnienia przez oskarżoną zarzucanych jej czynów oraz przyjętej kwalifikacji prawnej zachowań A. L..

Skarżący natomiast zarzucili Sądowi Rejonowemu niewłaściwe uznanie, iż wina i stopień społecznej szkodliwości nie są znaczne, co skutkowało warunkowym umorzeniem postępowania karnego wobec oskarżonej.

Zdaniem Sądu Okręgowego słusznie Sąd Rejonowy uznał, iż społeczna szkodliwość czynów zarzucanych oskarżonej A. L. nie jest znaczna. Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego niemożliwym jest, aby oskarżyciel posiłkowy nie posiadał wiedzy o istnieniu rachunkach bankowych oraz obrocie zgromadzonymi na nich środkami pieniężnymi. Rachunek bankowy założony w (...) SA o numerze (...) służył przede wszystkim do rozliczeń finansowych związanych z prowadzonymi na terytorium kraju inwestycjami pokrzywdzonego S. L.. Za pomocą tego rachunku A. L. płaćła składki do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, odprowadzała podatki, dokonywała płatności do biura rachunkowego oraz rozliczała się z kontrahentami męża. Z kolei odnośnie rachunku bankowego założonego w Banku (...) SA o numerze (...) to również nie sposób uznać, iż oskarżyciel posiłkowy nie miał wiedzy o tym, że oskarżona taki rachunek założyła, o czym m.in. świadczy fakt, że w dniu 21 marca 2012 r. S. L. przelał na rachunek bankowy w Banku (...) SA kwotę 40 000 zł (k. 318). Nadto oskarżyciel posiłkowy przyznał, iż brał udział w zakładaniu lokaty na kwotę 125 000 złotych, a z treści umowy z dnia 18 kwietnia 2012 r. jednoznacznie wynika, iż środki na rachunek oszczędnościowy lokaty terminowej miały zostać przelane z rachunku o numerze (...) (k. 328). Z powyższego wynika zatem, iż oskarżona dopuściła się popełnienia zarzucanych jej czynów za wiedzą i zgodą oskarżyciela posiłkowego. A. L. pomagała oskarżycielowi posiłkowemu w kierowaniu działalnością gospodarczą na terenie kraju i za granicą stąd też w celu szybkiego załatwiania spraw urzędowych S. L. godził się na podrobienie jego podpisów przez żonę. Słusznie Sąd I instancji podkreślił, iż wydaje się niewiarygodne i sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego, aby osoba prowadzącą od wielu lat działalność gospodarczą nie interesowała się stanem swoich rachunków bankowych. Zgodzić należy się z Sądem Rejonowym, iż w wyniku popełnienia przez oskarżoną zarzucanych jej czynów nie doszło do dalszych ujemnych skutków w sferze interesów majątkowych oskarżyciela posiłkowego. Tym samym nie sposób uznać, aby społeczna szkodliwość czynów popełnionych przez oskarżoną była znaczna. Kwestia historii obrotu środkami pieniężnymi znajdującym się na przedmiotowych rachunkach bankowych nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, albowiem jak wskazano powyżej oskarżyciel posiłkowy miał świadomość istnienia przedmiotowych rachunków bankowych i dokonywania za ich pośrednictwem transakcji finansowych przez oskarżoną. Kwestią wtórną i nie związaną z przedmiotem niniejszego postępowania były natomiast wzajemne rozliczenia pieniężne między stronami. Skoro bowiem oskarżyciel posiłkowy zaakceptował fakt otwarcia rachunków bankowych na jego nazwisko przez oskarżoną i uzyskania przez nią nieograniczonego dostępu do znajdujących się na przedmiotowych rachunkach środków pieniężnych, musiał również akceptować i liczyć się ze wszystkimi konsekwencjami dostępu oskarżonej do tych rachunków. Dodatkowo, na ocenę społecznej szkodliwości popełnionych przez oskarżoną czynów wpływ okoliczność, iż S. L. akceptował fakt podrobienia jego podpisów przez żonę, dopóki w małżeństwie dobrze się układało i strony się nie rozwiódły. Gdyby małżeństwo stron nadal trwało, oskarżyciel posiłkowy z pewnością nie składałby zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez oskarżoną. Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa zostało złożone kilka lat po popełnieniu przez oskarżoną zarzucanych jej czynów a nadto zbiegło się w czasie ze sprawą rozwodową stron, co może świadczyć o celowym, złośliwym działaniu ze strony S. L.. Wcześniej mąż oskarżonej nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń co do faktu sfalszowania jego podpisu przez oskarżoną, mimo że korzystał z rachunków

bankowych, które oskarżona założyła fałszując podpis S. L.. Świadczy to o tym, że obie strony uznawały taką sytuację za normalną i akceptowały ją. Podkreślić jednak należy, iż sama tylko okoliczność, iż osoba, której podpis podrobiono, wyraziła na to zgodę bądź to akceptowała, nie wyłącza bezprawności czynu, ani jego karygodności, w ocenie Sądu Okręgowego w znaczny jednak sposób obniża społeczną szkodliwość takiego czynu.

Zgodzić jednak można się ze stanowiskiem oskarżyciela publicznego, iż nie sposób uznać, że oskarżona nie w pełni uświadamiała sobie wagę czynu polegającego na złożeniu nie swojego podpisu na dokumentach. Sąd Rejonowy stwierdził bowiem, że nic nie wskazuje na braki wiedzy A. L. co do zasad obrotu prawnego, m.in. z uwagi na poziom wykształcenia oskarżonej. Nie zmienia to jednak oceny Sądu Okręgowego co do społecznej szkodliwości zachowań oskarżonej. Z kolei odnośnie faktu, iż w przeszłości były przeciwko oskarżonej prowadzone postępowania karne za fałszowanie podpisów oskarżyciela posiłkowego na fakturach, jednak były one umarzone z uwagi na niską społeczną szkodliwość czynu stwierdzić należy, iż zastosowanie instytucji warunkowego umorzenia postępowania wyłącza jedynie uprzednia karalność za przestępstwa umyślne. Uprzednio prowadzone postępowania przeciwko oskarżonej, które nie skończyły się wyrokami skazującymi, nie stanowiły zatem przeszkody do warunkowego umorzenia postępowania w niniejszej sprawie.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego dotyczący rażącej niewspółmierności orzeczenia. Ponieważ skarżący kwestionuje zrealizowanie wskazanych w art. 66 § 1 k.k. przesłanek o charakterze ocennym, tj. co do stopnia winy lub społecznej szkodliwości zarzuconych oskarżonej czynów, zarzut odwoławczy powinien się odnosić jedynie do prawidłowości ustaleń faktycznych w tym zakresie, o czym była mowa powyżej.

Sąd Odwoławczy podzielił zatem pogląd Sądu I instancji, że w niniejszej sprawie zaistniały warunki do zastosowania wobec oskarżonej instytucji warunkowego umorzenia postępowania.

Zgodnie z art. art. 66 § 1 i 2 k.k. sąd może warunkowo umorzyć postępowanie karne, jeżeli wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy nie karana za przestępstwo umyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa. Warunkowego umorzenia nie stosuje się do sprawcy przestępstwa zagrożonego karą przekraczającą 5 lat pozbawienia wolności. Instytucja warunkowego umorzenia powinna, zgodnie z założeniami ustawodawcy, przyczynić się w większym stopniu do likwidacji konfliktu wywołanego przestępstwem i znajdować szersze zastosowanie tam, gdzie nie ma potrzeby, ze względu na cele kary, jej wymierzania, a nawet kontynuowania postępowania karnego i doprowadzania do wyroku skazującego

W ocenie Sądu Okręgowego okoliczności przedmiotowej sprawy uzasadniają zastosowanie wobec oskarżonej A. L. instytucji warunkowego umorzenia postępowania. Jedną z przesłanek warunkowego umorzenia postępowania karnego - zgodnie z art. 66 § 1 k.k. - jest wymóg, aby okoliczności popełnienia czynu nie budziły wątpliwości. Nie może być zatem wątpliwości ani co do tego, że oskarżony wypełnił wszystkie znamiona zarzucanego mu czynu wymienione w konkretnym przepisie, zawierającym opis danego przestępstwa, jak i że spełnione zostały warunki odpowiedzialności konieczne do uznania kogoś za sprawcę przestępstwa ujęte w części ogólnej kodeksu karnego.

W realiach konkretnej sprawy, stojąc na gruncie zgromadzonego materiału dowodowego, Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości, iż oskarżona A. L. swoim zachowaniem wyczerpała znamiona czynu z art. 270 § 1 k.k., bowiem fałszując podpis swojego męża S. L. podrobiła dokumenty bankowe w celu użycia ich za autentyczne.

Sąd Odwoławczy uznał, że dotychczasowy sposób życia A. L., jej uprzednia niekaralność, prowadzenie ustabilizowanego trybu życia, przestrzeganie jak dotąd porządku prawnego uzasadnia przypuszczenie, że pomimo wymierzenia oskarżonej kary i umorzenia postępowania karnego w stosunku do tej oskarżonej, będzie ona przestrzegała porządku prawnego, zaś w szczególności nie dopuści się popełnienia nowego przestępstwa.

Sąd Odwoławczy stoi bowiem na stanowisku, że w uzasadnionych przypadkach, można osiągnąć cel postępowania karnego i nauczyć sprawcę poszanowania i respektowania ustalonego porządku prawnego pomimo braku ukarania

sprawcy zwłaszcza w sytuacjach, gdy już samo postępowanie karne prowadzone w stosunku do sprawcy, było dla niego dostateczną karą, a tak prawdopodobnie było w niniejszej sprawie.

Jak już wyżej wskazano, przede wszystkim Sąd Okręgowy dokonał kontroli poczynionej przez Sąd I instancji oceny stopnia społecznej szkodliwości zarzuconych oskarżonej czynów i uznał, że nie jest on znaczny. Jak wskazano w doktrynie, istnieje możliwość warunkowego umorzenia postępowania karnego z powodu znikomej szkodliwości społecznej czynu, ilekroć istnieje zgoda osoby, której nazwiskiem podpisano dokument, a okoliczności danego czynu wskazują na to, że nie było obawy o zakłócenie pewności obrotu, sprawca zaś działał w dobrej wierze (por. J. Bafia, K. Miodulski, M. Siewierski, Komentarz do kodeksu karnego, str. 449, Wydawnictwo Prawnicze Warszawa 1987). W niniejszej sprawie Sąd Odwoławczy uznał, iż musiało istnieć przyzwolenie męża oskarżonej na podpisywanie pewnych dokumentów jego imieniem i nazwiskiem, o czym była mowa powyżej.

Zdaniem Sądu Odwoławczego, okres próby wynoszący 1 rok będzie czasem wystarczającym dla uznania, że oskarżona pomimo umorzenia wobec niej postępowania karnego, będzie przestrzegała porządku prawnego, a zwłaszcza, że nie dopuści się ponownie jego naruszenia. Prawidłowe jest również orzeczenie Sądu I instancji w zakresie przepadku dowodów rzeczowych.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia i rozważania Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kształtując natomiast swe orzeczenie o kosztach, na podstawie § 2, § 4, § 17 ust. 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2016, poz. 1714), Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. Ł. M. kwotę 516,60 złotych brutto tytułem zwrotu kosztów obrony udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Na podstawie art. 636 § 2 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k. oraz art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tj. Dz. U. z 1983 r., nr 49, poz. 223, ze zmianami) Sąd Okręgowy kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciążył w 1/2 części oskarżyciela posiłkowego S. L. i wymierzył mu opłatę w kwocie 100 zł za II instancję, a w pozostałym zakresie kosztami postępowania odwoławczego obciążył Skarb Państwa.

Dariusz Śliwiński Ewa Taberska Małgorzata Winkler – Galicka